

Osnovna šola KIDRIČEVO
s podružnico Lovrenc na Dravskem polju
in enoto Vrtec Kidričevo

VRTIČKARSTVO V KIDRIČEVEM

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorji: Sara Planinšek

Miha Muršec

Tanaja Čeh

Kidričevo, 2017

Osnovna šola KIDRIČEVO
s podružnico Lovrenc na Dravskem polju
in enoto Vrtec Kidričevo

kulturna šola
SIMBIOZA

ŠHEMA
SOLSKA
SADJA
IN ZELJENJAVE

VRTIČKARSTVO V KIDRIČEVEM

EKOLOGIJA Z VARSTVOM OKOLJA, ZGODOVINA

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorji: Sara Planinšek

Miha Muršec

Tanaja Čeh

Mentorici: Marjeta Sušec

Ankica Pikula

Kidričevo, 2017

ZAHVALA

Pri izdelavi raziskovalne naloge se za pomoč zahvaljujemo mentoricama ge. Marjeti Sušec in ge. Ankici Pikula za strokovno usmerjanje, vodenje in nasvete med procesom nastanka naloge.

Prav tako se iskreno zahvaljujemo ge. Sonji Lenarčič za lektoriranje naloge ter ge. Deborah Krtalić za prevod povzetka v angleščino.

Hvala tudi učencu naše šole, Dominiku Pignarju za pomoč pri oblikovanju vsebinskega kazala naloge.

Zahvaljujemo se tudi direktorju občinske uprave Kidričevo g. Damjanu Napastu za sodelovanje v intervjuju.

Iskrena hvala tudi vsem anketirancem, občanom občine Kidričevo, ki so s svojimi odgovori prispevali pomemben delež k nastanku naše raziskovalne naloge, ter podjetju Talum za dostop do arhivskega gradiva.

KAZALO

Vsebina

1	UVOD	6
1.1	Opredelitev področja in opis problema	6
1.2	Namen, cilj.....	6
1.3	Raziskovalna vprašanja	7
1.4	Hipoteze	7
1.5	Predvidene metode raziskovanja	7
2	TEORETIČNI DEL	8
2.1	Kratka zgodovina TGA in naselja Kidričevo.....	8
2.1.1	Začetki vrtičkarstva v Kidričevem	8
2.2	VRT.....	9
2.2.1	Opredelitev vrtičkanja	9
2.2.2	Pozitivne plati vrtičkanja.....	9
2.2.3	Urejenost vrtov v Kidričevem nekoč in danes.....	10
2.3	Primeri urejenosti vrtov po posameznih slovenskih občinah.....	11
2.3.1	Ljubljana.....	11
2.3.2	Novo mesto.....	11
2.3.3	Radovljica.....	11
2.3.4	Kočevje.....	12
2.3.5	Velenje.....	12
2.3.6	Celje.....	12
3	EMPIRIČNO - RAZISKOVALNI DEL	12
3.1	Interpretacija raziskovalnih metod	12
3.1.2	Rezultati anketnega vprašalnika.....	12
3.1.3	Predstavitev intervjuja	21
4	RAZPRAVA.....	23
5	ZAKLJUČEK	23
6	LITERATURA IN VIRI.....	25
7	PRILOGA - ANKETNI VPRAŠALNIK.....	26

KAZALO SLIK

Slika 1: Vrtovi pri samskem bloku (Vir: Miha Muršec, 2017)	10
Slika 2: Vrtovi pri železniški postaji (Vir: Miha Muršec, 2017).....	11
Slika 3: Delež žensk in moških, sodelujočih v anketi	13
Slika 4: Delež anketirancev glede na starost	13
Slika 5: Vrtičkarski staž	14
Slika 6: Najpogosteje pridelana zelenjava.....	15
Slika 7: Lastnik zemljišča.....	16
Slika 8: Zelenjava iz trgovin	18
Slika 9: Uporabljena gnojila in škropiva	19
Slika 10: Včlanjenje v društvo vrtičkarjev	20

KAZALO TABEL

Tabela 1: Razvrstitev anketirancev po spolu.....	12
Tabela 2: Starost anketirancev.....	13
Tabela 3: Vrtičkarski staž.....	14
Tabela 4: Motiviranost za vrtičkarstvo.....	14
Tabela 5: Pridelovanje zelenjave.....	15
Tabela 6: Lastništvo zemljišča	16
Tabela 7: Obdelovalec vrtička.....	16
Tabela 8: Pobiranje zelenjave.....	17
Tabela 9: Priljubljenost vrtičkarstva.....	17
Tabela 10: Mnenje o zelenjavi iz trgovin.....	18
Tabela 11: Pogostost uporabe gnojil in škropiv	18
Tabela 12: Vrsta uporabljenih gnojil in škropiv.....	19
Tabela 13: Včlanjenje v društvo vrtičkarjev	19

POVZETEK

V zadnjem času se vse več pozornosti posveča zdravi prehrani, zdravim živilom, lokalno pridelani hrani. V povezavi s pridelovanjem hrane se poudarja skrb za odgovoren odnos do narave in varstvo okolja. Ljudje so vse bolj ozaveščeni v skrbi za lastno zdravje, kritično presojujejo ponudbo živil v trgovskih centrih ter se usmerjajo v nakup lokalno pridelane hrane in posegajo po sezonskih pridelkih. Vse bolj se izraža nezaupanje do velikih korporacij, ki počasi prevzemajo nadzor nad prehranjevanjem svetovnega prebivalstva. Povečuje se povpraševanje po eko živilih; živilih, pridelanih brez zdravju škodljivih škropiv in umetnih gnojil.

Razne vrtičkarske oddaje v medijih spodbujajo ljudi k obdelovanju lastnih vrtičkov ali gojenju zelenjave v posodah na balkonih v naseljih in mestih.

V nekaterih slovenskih občinah imajo z vrtičkarji sklenjene najemne pogodbe o uporabi zemljišča. Nekaj primerov urejenega vrtičkarstva smo zajeli tudi v teoretičnem delu naloge.

Vrtičkarstvo pridobiva na pomenu in v naši raziskovalni nalogi smo se zato odločili podrobneje raziskati to dejavnost v kraju, kjer živimo, v Kidričevem. V nalogi smo se lotili raziskovanja začetkov vrtičkarstva v občini Kidričevo, a smo v arhivskem gradivu našli zelo malo zapisov.

V nalogi smo z anketnim vprašalnikom med občani želeli izvedeti, kako je vrtičkarstvo v občini urejeno danes, kakšna je starostna struktura vrtičkarjev, zakaj se ljudje odločajo za obdelovanje vrta, kako obdelujejo vrtove z okoljevarstvenega vidika in česa si želijo v prihodnosti.

Sklepna ugotovitev naše naloge je, da v zadnjem času v Kidričevem ponovno postopoma narašča zanimanje za obdelovanje vrtov, v obdelovanje zemlje se vključujejo celotne družine, znanje se prenaša na mlajše rodove. Na občini iščejo načine za zagotavljanje zemljišč z namenom ohranjanja vrtičkov, ki v našem naselju obstajajo že več kot 60 let.

KLJUČNE BESEDE

vrtičkarstvo, občina Kidričevo, društvo vrtičkarjev

ABSTRACT

Recently, more focus is put on healthy nourishment, healthy food as well as local-grown food. There is also a great stress on the concern for a responsible attitude laid towards the nature and protection of the environment in connection with food-growing. People are more aware of their own health, they critically judge the food offer in the malls and are directed to buy local-grown food and take season's harvest. Distrust against the great corporations is increasingly expressed, that slowly overtake the control of the nourishment of the world's population. The demand of eco-nourishment; nourishment grown without damaging sprays and artificial fertilizers is growing. Different garden shows in the media are stimulating people to gardening of their own gardens or growing of vegetables in pots on balconies in settlements or towns.

Hiring contracts are made with gardeners about the land use in some Slovene counties. A few examples of a tidy gardening were put into the theoretical part of the paper.

The importance of gardening is growing and therefore we decided to explore this activity in Kidričevo, our settlement we live in. Our main concern was put on the beginning of gardening in the municipality of Kidričevo but in the archival material there were found just a few entries.

By means of a questionnaire we wanted to learn from the citizens, how the gardening is organized nowadays, how old the gardeners are themselves, why people decide to cultivate gardens, in which way they cultivate the gardens in aspect of the environment and what they wish for the future.

The final conclusion of the paper is, that the interest of gardening in Kidričevo is recently gradually raising again. Whole families are included in the cultivation and the knowledge is endorsed on younger generations. The municipality looks for ways of assuring the grounds to preserve the gardens that have existed in our settlement over 60 years.

KEY WORDS:

Gardening, municipality of Kidričevo, gardeners society

1 UVOD

1.1 Opredelitev področja in opis problema

Smo učenci OŠ Kidričevo, katere nastanek sega v čas nastanka povojnega naselja Kidričevo. Nastanek naselja Kidričevo je zaznamovalo dogajanje v drugi svetovni vojni ter povojni čas, povezan z izgradnjo Tovarne glinice in aluminija. Ravno zaradi potreb omenjene tovarne po delovni sili je istočasno začelo nastajati samo naselje.

Naselje je posebno z vidika gradnje blokov, med manjšimi bloki t.i. četvorčki, pa se razprostirajo vrtovi.

V naši raziskovalni nalogi smo želeli raziskati vrtičkarstvo v Kidričevem. Zanimalo nas je predvsem, kdaj so se vrtovi pričeli obdelovati, na katerem zemljišču in na kak način so bili urejeni takrat in danes. K raziskovalni nalogi nas je spodbudilo dogajanje izpred dveh let, ko so v Kidričevem vrtičkarji bili primorani odstraniti svoje vrtove v Kopališki ulici, nasproti nekdanjega kopališča na eni strani, in nove občinske stavbe na drugi strani. Ta odločitev je med prebivalci Kidričevega povzročila veliko slabe volje. V nas pa je vzbudila motivacijo za raziskovalno delo s področja vrtičkarstva v Kidričevem, ker nas zanima usoda vrtov ter vrtičkanja v Kidričevem v prihodnosti.

1.2 Namen, cilj

Namen naše naloge je bil raziskati nekaj zgodovinskih podatkov o nastanku naselja in vrtičkarstva. Predvsem pa so bili cilji naloge ugotoviti pomen vrtičkarstva za prebivalce Kidričevega, osveščenost vrtičkarjev v skrbi za naravi prijazno obdelovanje vrtov in lastno zdravje. Naša poglavitna cilja sta raziskati težave pri ohranjanju vrtov in pričakovanja vrtičkarjev v prihodnosti.

1.3 Raziskovalna vprašanja

V raziskovalnem delu so nas vodila raziskovalna vprašanja:

- Kdaj so nastali vrtovi v Kidričevem?
- Kdo in na kakšen način je občanom Kidričevega dodelil vrtičke?
- Kako so bili vrtovi urejeni v preteklosti? Z najemnimi pogodbami?
- Kdo je lastnik zemljišč, na katerih so vrtovi?
- Zakaj ljudje želijo obdelovati svoj vrt?
- Kako vrtičkarji skrbijo za lastno zdravje?
- Katera zelenjava se najpogosteje znajde na vrtovih?
- Ali zanimanje za vrtičkarstvo upada?
- Kakšna je starostna struktura vrtičkarjev?
- Kdo v družini se ukvarja z vrtičkanjem?
- Obstaja na občini posluh za ohranjanje vrtov?
- Kakšne so želje, potrebe vrtičkarjev?

1.4 Hipoteze

V naši raziskovalni nalogi smo zastavili hipoteze:

1. Predvidevali smo, da vrtičkarstvo v Kidričevem sovпада z nastankom in poselitvijo Kidričevega z okoliškim kmečkim prebivalstvom.
2. Predvidevali smo, da večina vrtičkarjev ne ve, kdo je lastnih zemljišča, na katerem imajo vrt.
3. Menili smo, da je vrtičkarstvo med ljudmi še vedno priljubljeno in njegova priljubljenost v zadnjem času raste.
4. Predvideli smo, da vrtičkarji svoje vrtove obdelujejo okolju prijazno.
5. Predvidevali smo, da na občini Kidričevo obstaja posluh za ohranitev vrtov v Kidričevem in iskanje alternativnih rešitev.

1.5 Predvidene metode raziskovanja

Naša raziskovalna naloga je sestavljena iz dveh delov: teoretičnega in empirično-raziskovalnega dela. V prvem delu smo povzeli nekaj splošnih zgodovinskih teoretičnih dejstev o nastanku Kidričevega ter vrtov v naselju, pomen vrtičkarstva na splošno, prav tako pa smo povzeli nekaj konkretnih primerov ureditev vrtov v urbanih področjih nekaterih slovenskih občin.

V drugem, raziskovalnem delu naloge, pa smo uporabili naslednje metode raziskovanja:

1. Za vrtičkarje smo pripravili anketni vprašalnik.
2. Odgovori vrtičkarjev na vprašalnik so bili vodilo za naslednji korak v raziskovanju.
3. Na podlagi teh smo pripravili intervju za predstavnike občinske uprave.

2. TEORETIČNI DEL

2.1 Kratka zgodovina TGA in naselja Kidričevo

»Leta 1942 je nemški trust Vereinigte Aluminium Werke začel v Strnišču graditi tovarno glinice. Ravninsko območje Dravskega polja, kjer so bile med prvo svetovno vojno bolnišnice in taborišča, je bilo zelo primerno za gradnjo večjega industrijskega kompleksa, saj je bilo delno že komunalno opremljeno, v bližini je tekla železniška proga, nerodovitna zemlja pa ni obetala omembe vrednega pridelka. Do leta 1945 je bilo zaključenih okrog 70% gradbenih del. Večino že dobavljene opreme in vso dokumentacijo so ob koncu vojne odpeljali v Nemčijo. 20. januarja 1947 je zvezno ministrstvo za gospodarstvo ustanovilo Tovarno glinice in aluminija Strnišče in ji podelilo status državnega podjetja zveznega pomena. Gradnja velikega industrijskega obrata v ruralnem okolju Dravskega polja v vznožju Haloz je bila velikopotezna zamisel. V tovarni so dobili delo in zaslužek kmečki prebivalci iz bližnje okolice. Ker je primanjkovalo ustrezno usposobljenih delavcev, je vodstvo podjetja ustanovilo lastno šolo za učence v gospodarstvu, skrbelo pa je tudi za splošni življenjski standard zaposlenih z gradnjo stanovanj, ugodnimi posojili, gradnjo infrastrukturnih objektov v novem naselju, ki je raslo ob tovarni. Leta 1953, po smrti Borisa Kidriča, so tovarno poimenovali po njem. Hkrati so tudi naselje Strnišče preimenovali v Kidričevo.« (Talum, 2017)

Nastanek naselja Kidričevo je neločljivo povezan z začetki zagona Tovarne glinice in aluminija. Naselje je bilo zgrajeno vzporedno s Tovarno glinice in aluminija pred skoraj 70 leti po načrtih uglednega povojnega arhitekta Danila Fürsta, znanega predstavnika Plečnikove šole. Danes je naselje arhitektonsko zaščiteno. Intenzivna gradnja blokovega naselja je potekala v letih od 1947-1954. Takrat so v naselju zgradili skupno 36 stanovanjskih zgradb, v katerih je bilo skupno približno 300 družinskih stanovanj. Največja zgradba v naselju je samski dom, ki je sprejel takrat nekaj več kot 100 samskih stanovalcev. (Preskrba v Kidričevem, 1964)

Osnovno šolo je Kidričevo pridobilo koncem petdesetih in v začetku šestdesetih let in tako sta leta 1964 bila dograjena še dva bloka za učitelje ter okrog 150 individualnih garaž. Na dan popisa prebivalstva 31. marca 1971 je v Kidričevem stanovalo 1.906 prebivalcev, med njimi 39odstotkov prišlekov iz ptujske okolice, 26 odstotkov iz bolj oddaljenih krajev Slovenije ter 7odstotkov priseljencev iz takratnih južnih jugoslovanskih republik. (Topolovec, 2002)

2.1.1 Začetki vrtičkarstva v Kidričevem

O začetkih vrtičkarstva v Kidričevem obstaja zelo malo oz. skoraj nič pisnih virov. Vendar pa smo v naši raziskovalni nalogi zastavili tudi hipotezo, v kateri smo predvidevali, da začetki vrtičkarstva segajo v čas poselitve naselja Kidričevo z okoliškim kmečkim prebivalstvom. Le-ti so dobili zaposlitev v Tovarni glinice in aluminija, ki je takrat zaposlovala približno 2000 delavcev. Da so vrtovi resnično nastali istočasno s poselitvijo naselja, lahko sklepamo iz delčkov zapisov sej iz Zgodovinskega arhiva Ptuj. Prav tako o tem vedo povedati še danes živeči prebivalci Kidričevega, ki še vedno obdelujejo svoje vrtove ali pa imajo izkušnje iz otroštva in se spomnijo vrtoev izpred 60-ih let. Del zapisnika prve seje KLO Strnišče z dne 16. 1. 1950 daje vedeti, da se je že takrat govorilo o možnostih za vrtove pri stanovanjskih hišicah. Izvršen je bil tudi popis prebivalstva in mesec kasneje je bila ustanovljena olepševalna komisija, ki bi naj skrbelo za lep izgled in ureditev parka pred takratnimi barakami. (Katja Zupanič, Upravno teritorialni, gospodarski in družbeni razvoj na Kidričevskem območju od leta 1945 do nastanka samostojne občine Kidričevo, SI_ZAP/415, KLO Strnišče, 1956 - 1995, str. 10)

Vrtičkarstvo v Kidričevem

Tudi članek v Aluminiju iz leta 1964 potrjuje obstoj vrtov v zgodnjih 60-ih letih. V članku je omenjeno, da takratna zelenjavna trgovina v Kidričevem, ki je bila podružnica povrtnine Maribor, ne nudi potrošnikom dovolj kakovostne zelenjave in največje pomanjkanje sveže zelenjave je v poletnih mesecih. Nadalje v članku omenjajo, da samo pomanjkanje zelenjave v teh poletnih mesecih za prebivalce Kidričevega ne predstavlja večje težave, saj večina prebivalcev obdeluje lastne vrtove. (Preskrba v Kidričevem, 1964)

Več literature o nastanku vrtov žal nismo izbrskali. Edini podatek iz Zgodovinskega arhiva, ki se navezuje na vrtove v Kidričevem, je v zapisniku seje KS Kidričevo iz leta 1974 v sklepu številka 23, v katerem se »vse koristnike vrtov med četvorčki obvesti, da prenehajo z obdelovanjem zemlje. Sprejme se dopolnjeni zazidalni načrt. V zvezi s stanovanjsko izgradnjo hiš med četvorčki je tov. Cestnik Matevž povedal, da bo KS dala brezplačno zemljišče, drugo pa prepustimo komisiji za urbanizem in komunalne zadeve.« (Zapisnik seje s 5. 8. 1974, SI__ZAP/0415 KRAJEVNA SKUPNOST KIDRIČEVO 1974-1977, AS 3, OV21, str. 3)

2.2 VRT

2.2.1 Opredelitev vrtičkanja

Vrt je manjša kmetijska površina, na kateri se sadi in seje različne rastline, ki jih ljudje uporabljamo v prehrabne namene. Vrt praviloma oskrbuje z zelenjavo eno gospodinjstvo. Beseda vrt pogosto pomeni okrajšavo za botanični vrt. Na vrtovih se lahko gojijo tudi druge rastline, na primer cvetje. Proces gojenja in vzdrževanja vrta se imenuje vrtnarjenje.

Delo na vrtu se običajno začne ob prvih toplejših pomladnih dneh. Pred setvijo se tla najprej prerahljajo, nato pa se obogatijo z gnojili. Na domačem vrtu se za gnojenje uporabljajo hlevski gnoj, kompost ter rastline za zeleno gnojenje. Hlevski gnoj je že od nekdaj zelo pomemben za gnojenje, vendar je za domači zelenjavni vrt najpomembnejši kompost. Manj občutljivo zelenjavo lahko sejemo, ko ima zemlja vsaj 5°C, ostale sadike pa potrebujejo vsaj 18°C. Približno en mesec po sajenju je treba rastlinam dodati organski kompost in odstraniti plevel. Pri sajenju zelenjave je pomembno kolobarjenje oziroma vrstenje. Gre za pravilno menjavanje zelenjave na gredah po letih. Če namreč isto rastlino gojimo leta in leta na istem mestu, se radi razmnožijo škodljivci in bolezni.

Poleti imajo vrtnarji največ dela, saj morajo zalivati vrtnine in pobirati pridelke. V drugi polovici julija pa je že čas za setev jesenske zelenjave, ki bo spomladi dala prvi pridelek. Preden zemlja pomrzne, je potrebno zaščititi mlade rastline pred zimo.

2.2.2 Pozitivne plati vrtičkanja

Lasten vrt resda zahteva veliko dela, vendar na drugi strani prinaša ogromno zadovoljstva, predvsem pa zdravo in svežo zelenjavo vselej na dosegu roke. Poleg tega je vrtnarjenje in delo na prostem zdravilo za razdražene in napete živce, saj se med opravili na vrtu lahko tudi sproščamo. Ker je včasih na vrtu potrebna intenzivna fizična dejavnost, pa lahko pomaga tudi pri ohranjanju dobre telesne kondicije ali celo izgube kakšnega kilograma, saj tedaj lahko porabimo prav toliko ali celo več kalorij kot med tekom ali kolesarjenjem.

Zelenjava, ki jo pridelamo na vrtu, pozitivno vpliva na kakovost zdravja, saj z njo vnašamo snovi, ki so nujno potrebne za rast in razvoj, ter krepijo imunski sistem. Sveža zelenjava z domačega vrta je neprimerno bolj okusna kot kupljena, saj jo pobereмо šele, ko je zares dozorela, s čimer ohranja vitamine, minerale, rudnine in ostale dobre sestavine za naše zdravje in počutje.

Vrtičkarstvo v Kidričevem

Kljub prednostim vrtičkanja je pomembna prilagoditev velikosti vrta svojemu času in življenjskemu slogu. Priporočljivo je začeti tudi z manjšim številom vrtnin, ob katerih si bomo sproti nabirali izkušnje in se naučili spopadati z vrtnarskimi težavami. Kljub dobremu načrtu je uspeh v vrtu odvisen od veliko dejavnikov, na primer od lege vrta, kakovosti zemlje, časa, namenjenega negi vrtnin, uporabe sredstev ter vremena.

2.2.3 Urejenost vrtov v Kidričevem nekoč in danes

V raziskovalni nalogi nas je zanimalo tudi, kako so bili prebivalcem Kidričevega v samih začetkih dodeljeni vrtovi. Zanimalo nas je, kako se je med ljudi delila zemlja za vrtove kakor tudi, ali so ljudje imeli sklenjene najemne pogodbe za obdelovanje vrta. Pri iskanju podatkov nismo našli nobenega pisnega vira, vedo pa starejši ljudje povedati, da so nekoč plačevali najemnine za vrt. Žal med prebivalci Kidričevega nismo uspeli najti več nobenega odrezka o plačilu najemnine. Starejši občani so nam tudi povedali, da so se najemnine nehale plačevati nekje v 80. letih, ko je bila v Sloveniji izredno močna suša in so bili takrat vrtičkarji upravičeni do neplačila najemnine, saj so ostali brez celotnega pridelka. Po tem letu pa več niso prejeli nobenega odrezka za plačilo najemnine. In tako se od takrat najemnine več niso plačevale.

Seveda teh pričevanj posameznikov ne moremo jemati kot zgodovinsko dokazljiva dejstva, verjamemo pa, da se ljudje spomnijo in njihova pričevanja niso zanemarljiva in so dragocen vir podatkov. Nadalje smo brskali po literaturi in na spletnih straneh zasledili, da je bila leta 1983 v Sloveniji strašna suša, ki je trajala vse od polovice februarja do decembra, ter bila označena kot naravna nesreča.

Samo predvidevamo lahko, da je to suša, o kateri pripovedujejo še danes živeči vrtičkarji.

V današnjem času vrtičkarji v Kidričevem ne plačujejo najemnin za svoje vrtove, saj v Kidričevem največjo težavo pri ureditvi vrtov predstavlja lastništvo zemljišč.

Slika 1: Vrtovi pri samskem bloku (Vir: Miha Muršec, 2017)

Slika 2: Vrtovi pri železniški postaji (Vir: Miha Muršec, 2017)

2.3 Primeri urejenosti vrtov po posameznih slovenskih občinah

V občinah, kot so občina Ljubljana, Maribor, Kamniška Bistrica, Novo mesto itd. so se v zadnjih letih odločili, da bodo uredili vrtove. Razlogi za to so:

- spodbujanje dejavnosti na vrtu,
- vse večje zanimanje za vrtičkarstvo,
- večji pomen zdrave, doma pridelane hrane in samooskrbe ...

2.3.1 Ljubljana

Mestna občina Ljubljana je leta 2014 uredila 1. del mestnega parka na Rakovi jelši, dve leti zatem pa je odprla še drugi del. Ta bo obiskovalcem ponujal tudi možnosti vrtičkanja. Uredili so več kot 300 vrtičkov, cena najema pa znaša 0,70 evra na kvadratni meter. (Brkič, 2016)

2.3.2 Novo mesto

»V Mestni občini Novo mesto boste za vrtiček odšteli 0,80 evra na leto na kvadratni meter. Za vrtiček, velik 30 kvadratnih metrov, boste tako odšteli le 24 evrov za celoleten najem.« (Ščuka, 2013)

2.3.3 Radovljica

»V Občini Radovljica je cena najema 0,25 evrov na leto za kvadratni meter.« (Ščuka, 2013)

2.3.4 Kočevje

»V občini Kočevje nimajo posebej urejenih vrtičkov z lopami, oddajajo pa kmetijska zemljišča. "Minimalna višina najemnine na letni ravni v skladu z odlokom znaša trideset evrov," so povedali.« (Ščuka, 2013)

2.3.5 Velenje

»V Mestni občini Velenje so v letu 2009 na Gorici (na vrtičkarskem območju Krajnca) uredili in predali občankam in občanom v uporabo 81 vrtičkov, posamezen vrtiček je velik 32 kvadratnih metrov. Zakupnina za uporabo vrtičkov za leto 2013 je enaka za vse lokacije v občini in znaša 20 evrov. Trenutno ima Mestna občina Celje sklenjenih okoli 20 zakupnih pogodb za vrtove.« (Ščuka, 2013)

2.3.6 Celje

»Letna najemnina zemljišča, namenjenega za vrtičkarstvo za okoli 100 kvadratnih metrov, ki ga odda Mestna občina Celje, znaša 45,41 evrov. Vrtove pa oddajajo tudi mestne četrti in krajevne skupnosti.« (Ščuka, 2013)

3 EMPIRIČNO - RAZISKOVALNI DEL

3.1 Interpretacija raziskovalnih metod

Med vrtičkarji v Kidričevem smo izvedli anketo. Anketiranje smo opravili v mesecu novembru 2016. Krajanom smo razdelili ankete po domovih. Anketni vprašalnik je vrnilo 43 krajanov.

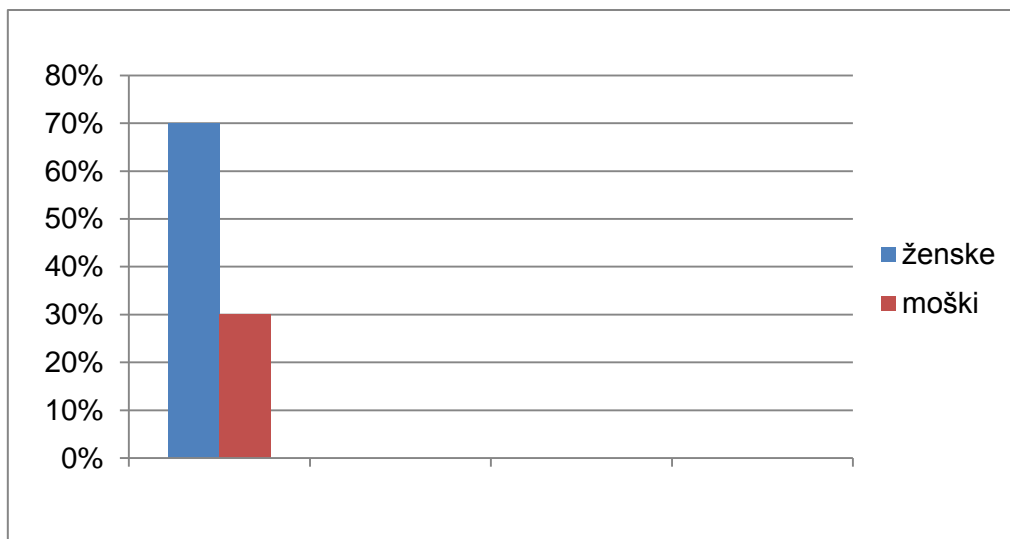
Na podlagi odgovorov vrtičkarjev smo nato pripravili vprašanja za intervju s predstavniki občinske uprave občine Kidričevo. V intervjuju smo poskusili poiskati odgovore na vprašanja, za katera menimo, da so pomembni za usodo vrtičkarstva v Kidričevem v prihodnosti. Na naš intervju je odgovarjal direktor občinske uprave g. Damjan Napast.

3.1.2 Rezultati anketnega vprašalnika

Tabela 1: Razvrstitev anketirancev po spolu

Spol	Število
ženske	37
moški	6

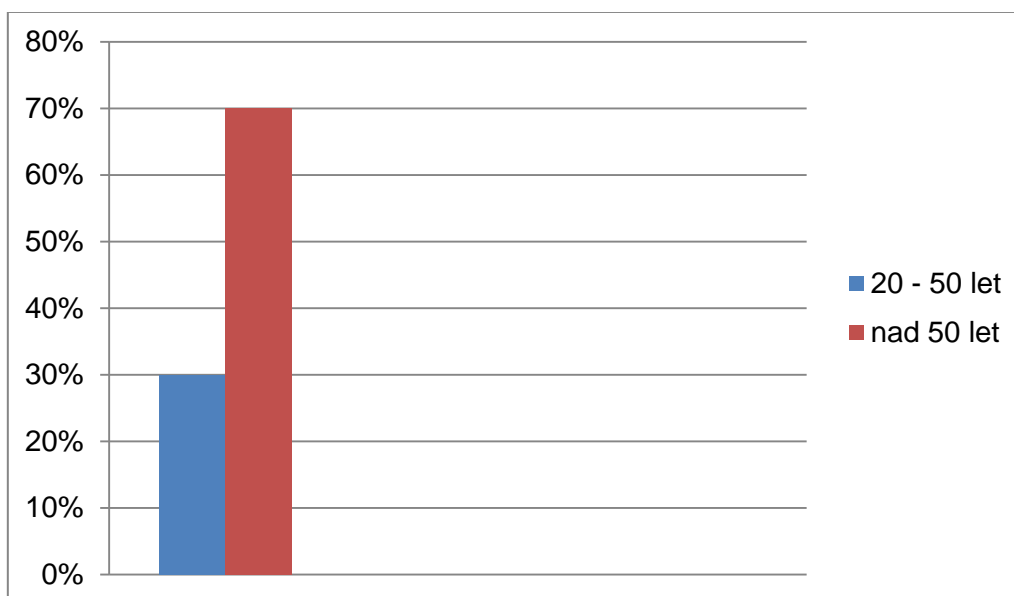
Vrtičkarstvo v Kidričevem

Slika 3: Delež žensk in moških, sodelujočih v anketi

Tabela 2: Starost anketirancev

Starost	Število
20 do 50 let	13
več kot 50 let	30

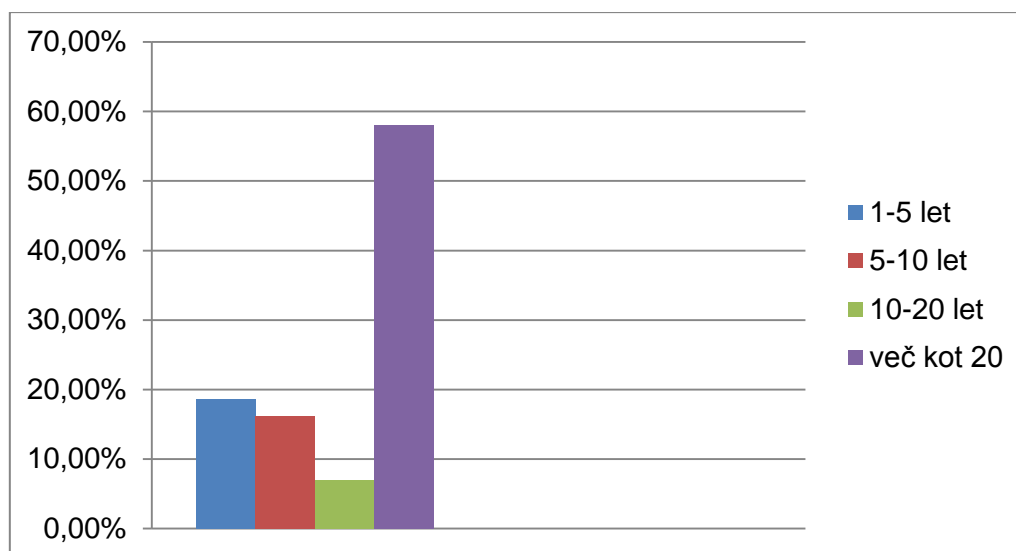

Slika 4: Delež anketirancev glede na starost

1. Kako dolgo se ukvarjate z vrtičkarstvom?

Tabela 3: Vrtičkarski staž

Čas v letih	Število odgovorov
1 do 5 let	8
5 do 10 let	7
10 – 20 let	3
več kot 20 let	25

Slika 5: Vrtičkarski staž

Iz tabele in grafa je razvidno, da se večina anketirancev (58,2%) ukvarja z vrtičkarstvom že več kot 20 let, kar je pričakovano, saj je 70% anketirancev starih več kot 50 let. 7% vprašanih ima vrtičkarski staž med 10 do 20 let, 16,2% pa ima vrtiček od 5 do 10 let, 18,6% anketiranih pa vrtnari 1 do 5 let.

2. Zakaj imate vrt? (možnih je bilo več odgovorov)

Tabela 4: Motiviranost za vrtičkarstvo

	Štev. odgovorov
Rad sem aktiven/ aktivna.	15
Veseli me delo na vrtu.	35
Zelenjava, ki jo pridelam, je bolj zdrava od kupljene.	37
Kvalitetno preživljam prosti čas.	17

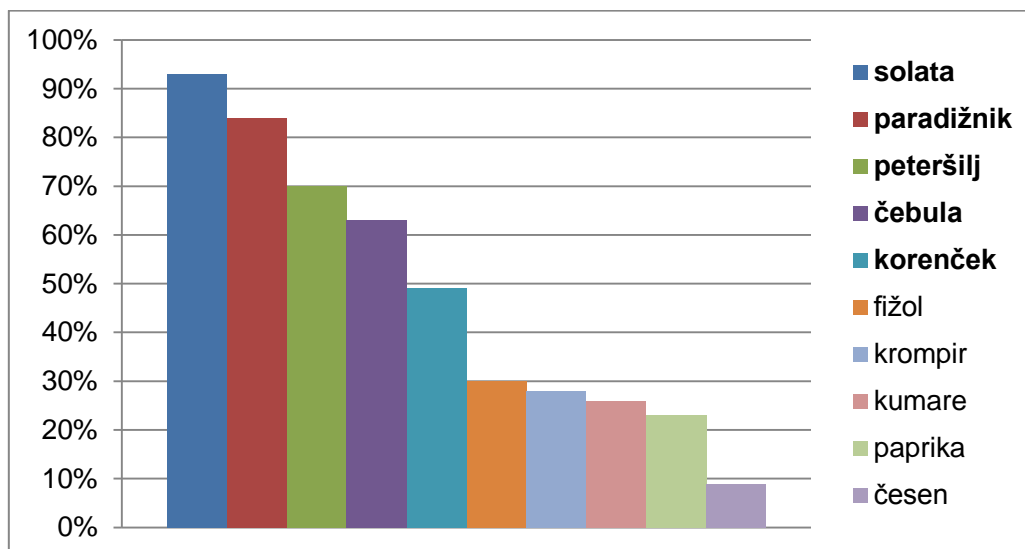
Večino vprašanih veseli delo na vrtu, ti tudi menijo, da je doma pridelana zelenjava bolj zdrava od kupljene v trgovinah, veliko od teh je še dodalo, da z delom na vrtu hkrati kvalitetno preživljajo prosti čas. 15 anketiranih ima vrt zato, ker so radi aktivni, nekaj pa jih je pripisalo, da jim vrt pomeni tudi sprostitev in pomiritev.

3. Katero zelenjavo pridelujete?

Anketiranci so imeli v navodilu nalogo, da obkrožijo 5 najpogostejših vrst zelenjave, ki jo pridelujejo na svojem vrtičku.

Tabela 5: Pridelovanje zelenjave

Vrsta zelenjave	Štev. odgovorov
solata	40
paradižnik	36
peteršilj	30
čebula	27
korenček	21
fižol	13
krompir	12
kumare	11
paprika	10
česen	4
grah	3
zelje	3
cvetača	1
špinača	1
ohrovt	1

Slika 6: Najpogosteje pridelana zelenjava

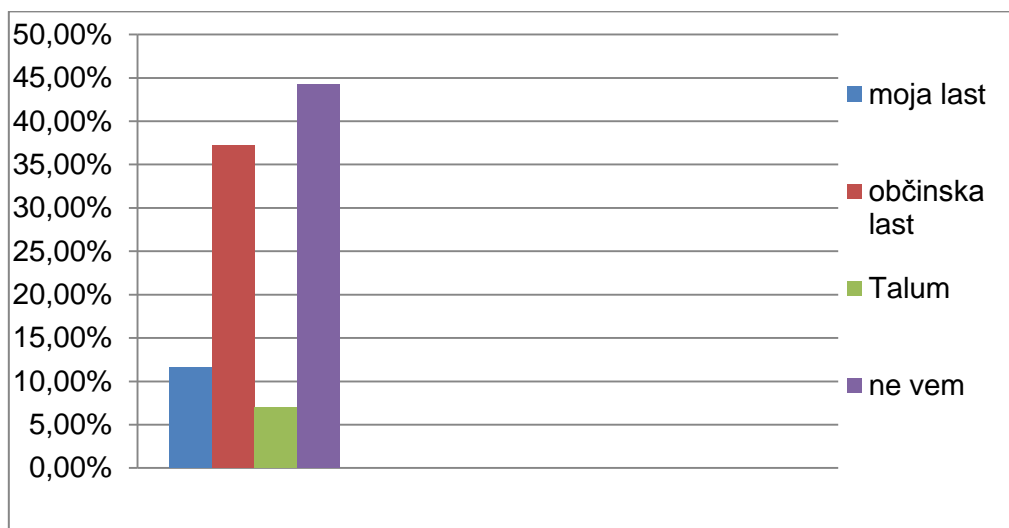
Iz odgovorov na vprašanje o najpogosteje pridelani zelenjavi ugotavljamo, da je na prvem mestu solata, potem paradižnik, sledijo peteršilj, čebula in korenček. Veliko jih prideluje še fižol, krompir, kumare in papriko, ostalo vrsto zelenjave gojijo redki. Največ je torej zelenjave, ki se najpogosteje uporablja pri pripravi vsakodnevnih obrokov.

4. Čigava lastnina je zemlja, na kateri imate svoj vrt?

Tabela 6: Lastništvo zemljišča

	Število odgovorov
moja last	5
občinska last	16
v najemu - Talum	3
ne vem	19

Slika 7: Lastnik zemljišča

Presenetili so nas odgovori na 4. vprašanje, saj skoraj polovica vrtičkarjev (44,2 %) ne ve, čigava last je zemlja, na kateri imajo urejen vrtiček.

37,2% anketiranih vrtičkarjev ima v najemu občinsko zemljo, 11,6% je tudi lastnikov zemlje svojega vrta.

5. Kdo v družini se ukvarja z vrtičkarstvom?

Tabela 7: Obdelovalec vrtička

	Število odgovorov
sam anketiranec	9
zakonca oz. partnerja	17
družina	14

21 % obdeluje vrtiček sam anketiranec

39,5% obdelujeta oba zakonca oz. partnerja

32,6% obdeluje celotna družina

Ugotavljamo, da tretjina vprašanih obdeluje vrtiček v družinskem krogu, ker v delo vključujejo tudi otroke. To so mlajše družine, ki se ukvarjajo z vrtičkarstvom krajši čas.

6. Kako pogosto pobirate zelenjavo z vrta?

Večina vprašanih pobira zelenjavo sproti, tik pred uporabo. Tisti, ki nimajo vrta v bližini stanovanja, pa to storijo dan prej kot zelenjavo uporabijo.

Tabela 8: Pobiranje zelenjave

	Število odgovorov
sproti, tik pred uporabo	40
vsak dan zjutraj	2
vsak drugi dan	1
vsak teden	2

93 % vrtičkarjev pobira zelenjavo sproti, tik pred uporabo; 4,6% vsak dan zjutraj, 2,3% vsak drugi dan, 4,6% vsak teden.

V rubriki **drugo** so vrtičkarji pripisali: pred slabim vremenom, ko dozori, po potrebi – kadar jo potrebujemo, pred mrazom.

93% vrtičkarjev, ki pobirajo zelenjavo tik pred uporabo, ravnajo pravilno in se zavedajo, da ima sveže nabrana in zaužita zelenjava na organizem zares čudežen učinek.

7. Kdo vas je poučil o vrtičkarstvu?

70% poučili so me starši

21% je pri vrtičkarstvu samoukov

4,6% o vrtičkarstvu so me poučili stari starši

Ostalo: znanci, sosedje, TV, internet, revije

8. Menite, da je vrtičkarstvo bolj, manj ali enako priljubljeno kot nekoč?

Tabela 9: Priljubljenost vrtičkarstva

	Število odgovorov
bolj kot nekoč	5
manj kot nekoč	25
enako kot nekoč	13

11,6% je prepričanih, da je priljubljenost vrtičkarstva danes večja, kot je bila nekoč.

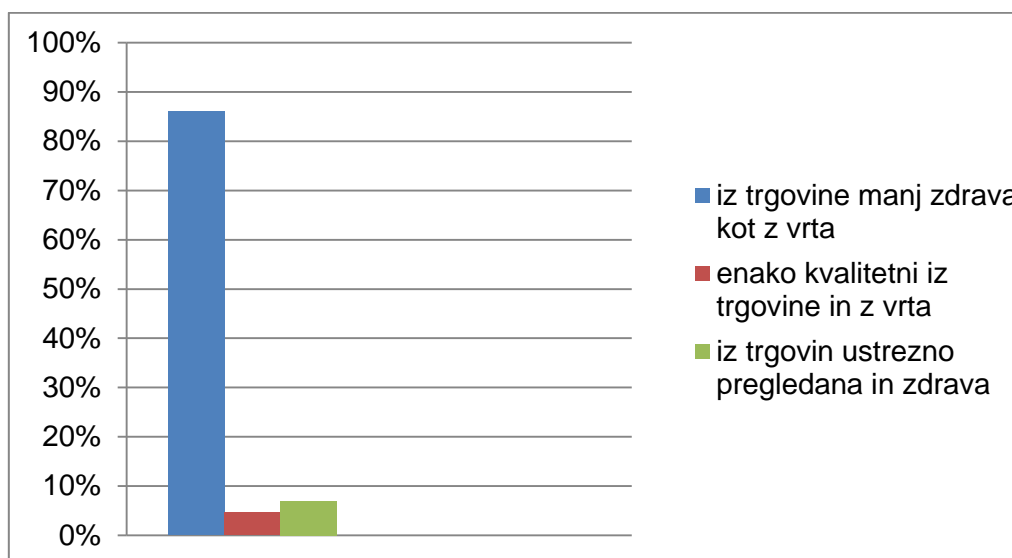
58,1% meni, da je vrtičkarstvo manj priljubljeno kot nekoč.

V 30,2% je priljubljenost enaka kot nekoč.

9. Kakšno je vaše mnenje o zelenjavi, kupljeni v trgovini?

Tabela 10: Mnenje o zelenjavi iz trgovin

	Štev. odgovorov
Je manj zdrava kot zelenjava z vrta.	37
Zelenjava z vrta in iz trgovin sta enako kvalitetni.	2
Zelenjava iz trgovin je ustrezno pregledana in zdrava.	3

Slika 8: Zelenjava iz trgovin

86% vprašanih meni, da je kupljena zelenjava v trgovini manj zdrava kot zelenjava z vrta.

4,6% jih meni, da sta zelenjava z vrta in trgovine enako kvalitetni.

7% je prepričanih, da je zelenjava iz trgovin zdrava, ker je ustrezno pregledana.

Večina vrtičkarjev svoji zelenjavi bolj zaupa. Menijo, da ima zelenjava, ki jo pridelajo sami, boljši okus, da je resnično sveža in ne samo napita z vodo kot solata iz trgovine. Zavedajo se, da so jo pridelali na naraven način in z velikim veseljem do dela na vrtu.

Če zelenjavo kupujemo v trgovini, ne smemo pozabiti na priporočilo, da kupujemo lokalno pridelano zelenjavo, ki jo lahko hitro dostavijo do trgovin in do kupcev; le tako ostaja kvaliteta še ustrezna.

10. Kako pogosto na vrtu uporabljate gnojila in škropiva?

Tabela 11: Pogostost uporabe gnojil in škropiv

Pogostost uporabe	Število odgovorov
vedno	6
redko	33
nikoli	4

13,9% vrtičkarjev uporablja gnojila in škropiva vedno

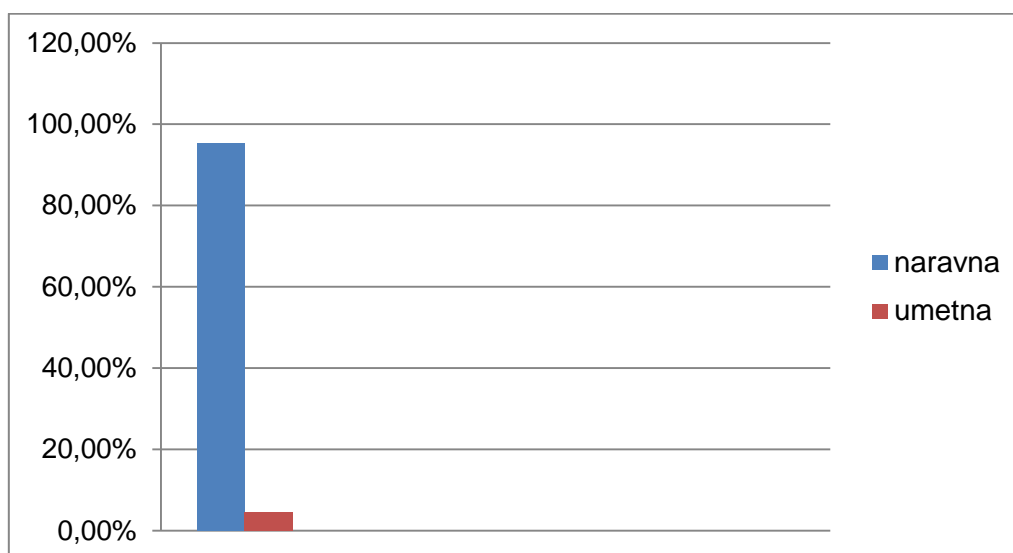
76,7% uporablja gnojila in škropiva redko

9,3% sploh ne uporablja škropiv in gnojil

11. Kakšna gnojila in škropiva uporabljate?

Tabela 12: Vrsta uporabljenih gnojil in škropiv

Gnojila in škropiva	Število odgovorov
naravna	41
umetna	2

Slika 9: Uporabljena gnojila in škropiva

95,3% anketirancev uporablja naravna gnojila in škropiva

4,6% uporablja večinoma umetna gnojila in tudi škropiva

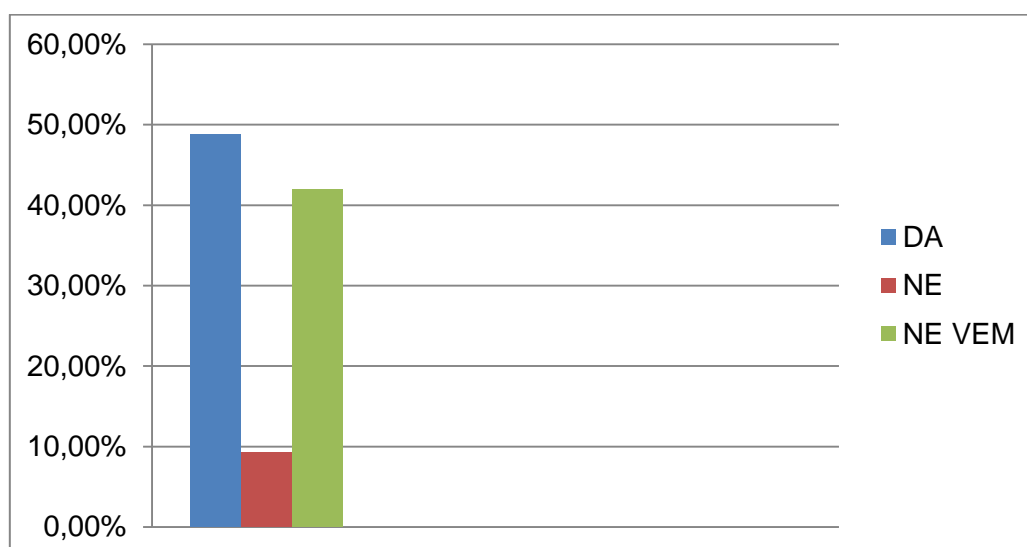
Odgovori o uporabljenih gnojilih in škropivih so nas pozitivno presenetili, saj večina vrtičkarjev uporablja naravna gnojila - kompost, gnojilo iz kopriv in naravna sredstva proti boleznim in škodljivcem – pepel, sodo bikarbono, poparke in čaje iz rastlin, npr. preslice, pelina, vratiča, ognjiča, koprive ...

Vrtičkarji se torej zavedajo že tako velike obremenjenosti okolja z umetnimi gnojili, herbicidi in pesticidi, ki prehajajo tudi v podtalnico in nam škodujejo.

12. Če bi v Kidričevem obstajalo društvo vrtičkarjev, ali bi se mu pridružili?

Tabela 13: Včlanjenje v društvo vrtičkarjev

	Število odgovorov
da	21
ne	4
ne vem	18

Slika 10: Včlanjenje v društvo vrtičkarjev

48,8% vprašanih bi se pridružilo društvu vrtičkarjev
41,9% tega še ne ve
9,3% se ne bi včlanilo v društvo vrtičkarjev

13. Kaj bi pričakovali od društva vrtičkarjev v Kidričevem?

- izmenjavo znanj in izkušenj
- učenje od starejših, ki so polni skrivnosti vrtičkarstva
- pomoč pri nakupu semen in sadik
- izmenjavo semen in sadik
- navodila za bio vrtnarjenje
- recepte za shranjevanje pridelkov
- urejene vrtove med bloki, predvsem pa uničevanje alergenih ambrozije na bližnjih njivah
- druženje in izlete v organizirane vrtove in nasade po Sloveniji

Anketa nakazuje, da je vrtičkarstvo pomembna in koristna dejavnost. Na vrtičkih v Kidričevem raste raznovrstna zelenjava, saj le z uživanjem različnih vrst le-te, zagotavljamo organizmu vse potrebne vitamine.

Vrtičkarji se zavedajo, da je zelo pomembno, kako pridelujemo zelenjavo, da jo pobiramo sproti, da zelenjava pri skladiščenju izgubi na kvaliteti. Pomembno je, da jemo svežo in presno zelenjavo; le taka ima največjo vsebnost mineralov in vitaminov.

Menimo, da ljudje v Kidričevem živijo z vrtičkarstvom. Razveseljivo je, da se za vrtičke odloča veliko mladih družin. Dobro bi bilo, če bi ustanovili društvo vrtičkarjev, tako bi se le-ti med seboj bolje povezali in lažje uresničevali svoje želje.

3.1.3 Predstavitev intervjuja

Intervju z g. Damjanom Napastom, direktorjem občinske uprave Kidričevo

Po izvedeni anketi smo ugotovili, da med prebivalci naselja Kidričevo še vedno obstaja dovolj zanimanja za vrtičkarstvo. Iz rezultatov ankete je razvidno, da se z vrtičkarstvom ukvarjajo vse starostne skupine prebivalstva ter prenašajo znanje tudi na mlajše rodove. Kot vemo, se v zadnjem času veliko govori o lokalno pridelani hrani, o lokalnih proizvajalcih hrane, o zdravi prehrani in zdravem načinu življenja. Vse to posledično vodi do večjega zanimanja za lasten vrt tudi med mlajšimi generacijami.

1) Kakšno je vaše mnenje o izsledkih naše ankete, ki se navezujejo na to vprašanje?

Kot predstavniki občine smo zelo zadovoljni, da se pojavlja želja po vrtičkarstvu in lokalni samooskrbi, da se tudi mladi zavedajo pomena o lokalno pridelani hrani in pozdravljamo vsakršno gibanje; vsakogar, ki je pripravljen urediti svoj vrtiček in pridelovati kaj domačega.

Iz ankete smo izvedeli tudi, da veliko vrtičkarjev v naselju ne ve, kdo je lastnik zemljišča, na katerem obdeluje vrt.

Vrtovi v naselju se razprostirajo med bloki v t.i. delu, kjer stojijo bloki četvorčki ter pri železniški postaji.

2) Kdo je lastnik zemljišča, na katerem se nahajajo vrtovi med bloki četvorčki?

Lastniki so privatne osebe, torej o imenih in priimkih ne bi govoril. Štirje vrtički med četvorčki so na zemljišču podjetja Talum, največji vrtiček za samskim domom pa je v lasti privatne osebe, isti lastnik vrtičkov je tukaj na Kopališki ulici.

Veliko vrtov je tudi za trgovino Jager. Nekateri anketiranci so povedali, da je lastnik zemljišča ob železniški postaji tovarna Talum.

3) Je ta informacija točna? Je lastnik zemljišča ob železniški postaji tovarna Talum?

Tako je.

Prav tako je bilo veliko vrtov nasproti današnje občinske stavbe, ki pa so jih leta 2015 vrtičkarji na zahtevo lastnika zemljišča morali opustiti.

4) So bili vrtovi nasproti občinske stavbe na privatnem zemljišču ali je lastnik lokalna skupnost ali celo morda Talum?

So v privatni lastni, zato je tudi lastnik zaradi nameravane gradnje objektov počistil, odstranil vrtičke, ampak do gradnje ni prišlo, vrtički pa so se žal morali odstraniti.

Starejši občani znajo povedati, da so nekoč v takratni Krajevni skupnosti Kidričevo imeli možnost najeti vrt za minimalni letni pavšal. Danes je takšna oblika najema vrta pogosta tudi v drugih slovenskih občinah, kjer imajo urejene predele, namenjene vrtičkarstvu in v zadnjem času tudi sadovnjakom. Kot primer dobre prakse smo v raziskovalni nalogi zajeli ljubljansko in mariborsko občino.

5) Kako se v občini Kidričevo opredeljujete do vrtičkarstva?

Do leta 2002 je občina zaračunavala najemnino za vrtičke, po tistem času pa se je ugotovilo, da občina ni lastnica zemljišča in dejansko nima pravice zaračunavati stroškov, ko je bilo dokončno znano, da so vrtički v privatni lasti.

Poznani so nam primeri v Mariboru, tudi ogledali smo si jih, torej gre za neko urbano vrtičkarstvo, ki se uredilo s pomočjo evropskih sredstev na nek višji nivo z ograjami, s poenotenimi hiškami, poenotenimi zadevami; tako smo iskali razpise, primerne temu modelu, a občina ne more investirati v

projekte oz. v tuja zemljišča. Potekajo pa projekti v dogovoru s Talumom o možnem prenosu zemljišč občini Kidričevo, a vse je povezano s precejšnjimi finančnimi stroški. Mi bi radi uredili vrtičke oz. jih umestili v neko urejeno okolje. Potrebno je poudariti, da je večina ljudi navdušena nad vrtičkarstvom. Obstajajo pa posamezniki, ki temu nasprotujejo, ker se jim zdi tak način vrtnarjenja neokusen. Menijo, da kazi okolico in bi radi imeli samo zelenice, ravno travico. Tudi kakšen kompromis, recimo, da bi se območje uredilo z ograjami, vizualno ne pride v poštev. Obstajajo projekti, kot so v Mariboru in Ljubljani, ampak dokler občina ni lastnica zemljišča, ima zvezane roke.

6) Kakšni so načrti občine glede obstoječih vrtov? Razmišljate o kakšni novi ureditvi vrtov?

Ja, iščemo lokacijo, oz. kot sem že omenil, dogovarjamo se za prenos zemljišč s podjetjem Talum, a vse je povezano s prostorskimi rešitvami, z urejanjem okolja oz. s prostorskim načrtom občine Kidričevo, kar pa v tem letu še ne bo rešeno. Upamo, da mogoče naslednje leto, če bi lahko dobili v lastništvo zemljišče, ki se nahaja na parcelah Taluma. Drugih lokacij, torej občinskih parcel v samem kraju Kidričevo ali pa državnih, katere bi lahko prenesli na občino, pa žal ni. Tako se nahajamo v neki »pat poziciji«, ne posedujemo zemljišča, da bi lahko aktivno pristopili k urejanju te zadeve.

7) Ali novejši prostorski plan občine Kidričevo zajema tudi vprašanje vrtičkarstva in kako?

Ja, opredeljujemo, urejamo zemljišča pri železniški postaji, da bi le-ta postala trajna občinska zemljišča, ki bi jih lahko zainteresirani občani koristili. Tako bodo v naslednjem prostorskem načrtu zemljišča pri železniški postaji opredeljena kot prostor za vrtičkarstvo. Za zemljišča med četvorčki pa trenutno ne vidimo rešitve.

Iz naše ankete smo razbrali, da se prebivalci v Kidričevem odločajo za vrtičkarstvo predvsem zaradi kvalitetnega preživljanja prostega časa, gibanja in medgeneracijskega druženja, zanemariti pa ne gre tudi dejstva, da ljudje izražajo nezaupanje do kupljene zelenjave v trgovskih centrih. Doma pridelana zelenjava je vsekakor bolj zdrava, ljudje obdelujejo svoje vrtove z organskimi gnojili in škropivi in se ne poslužujejo škodljivih in zdravju nevarnih snovi. Prav tako je zelenjava z lastnega vrta vedno sveža in cenovno ugodnejša.

To je tudi razlog, da zanimanje za vrtičkarstvo v Kidričevem po izsledkih ankete ne upada, še več, v dejavnosti vrtičkarstva se vključujejo tudi mlajše generacije. Morda gre ta trend pripisati dejstvu, da se danes veliko govori o velikih korporacijah, katerim se izraža nezaupanje, predvsem kemikalijam zaradi ohranjanja lepega videza zelenjave. Poudarek je povsod na lokalno pridelani hrani.

Vrtičkarji bi si v Kidričevem želeli tudi društva vrtičkarjev, kjer bi lahko izmenjevali izkušnje, znanja, semena, pridelke...

8) Glede na izsledke ankete je torej razvidno, da interes za vrtičkarstvo ostaja. Ali bi lahko rekli, da v občini še vedno obstaja posluš, da se vrtičkarstvo kot dolgotrajna dejavnost v Kidričevem ohranja?

Vsekakor, želeli bi si sogovornika, torej da se vrtičkarji povežejo, da ustanovijo svoje društvo. Bi mogoče prej našli rešitev, kot do sedaj, ko niti ne vemo, s kom bi se lahko konkretno pogovarjali. Zelo bi bili veseli, če bi se vrtičkarji povezali v kakršnokoli neformalno, formalno združenje in bi skupaj iskali rešitve za vrtičkarstvo v Kidričevem. Seveda je to tudi državni projekt; Ministrstvo za kmetijstvo promovira kratke dobavne vidike, promovira lokalno samooskrbo, tako, da je to dejansko problem tudi države Slovenije, da prebivalstvo ne bi bilo odvisno od uvožene zelenjave. Kar se tiče občinskih spodbud, je bila pred leti ta, da smo uredili lokalno tržnico. V Kidričevem tržnica obratuje vsako soboto, kjer prebivalci prodajajo sadje in zelenjavo, kjer lokalni pridelovalci prodajajo tudi svoje viške zelenjave in proizvode. Hkrati se na občini trudimo vpeljati in ponuditi v trgovsko verigo Jager v Kidričevem preko naše Eko regije tudi naše domače pridelke in proizvode. Ta projekt se nahaja še v začetni fazi oz. v fazi dogovorov. Vsekakor se zavedamo, da brez vrtičkarstva ne gre oz. ne sme zamreti, ker glede na vso količino uvožene zelenjave sadja iz oddaljenih krajev po več tisoč kilometrov zagotovo ni zdravo oz. povzroča ogromno izpustov CO₂. Če bi zelenjavo in sadje pridelali na domačem polju, bi se zagotovo izboljšalo zdravstveno stanje prebivalcev. Gre za kakovostno preživljanje prostega časa skupaj z zdravim prehranjevanjem, tako da vsi zmagamo.

Vsi vrtički so pa tudi na gradbenih parcelah. Te parcele so namenjene gradnji, a te parcele naselja Kidričevo so zaščiteni kulturni spomenik. Zavod za kulturno dediščino Ptuj ne dovoli gradnje in smo

zopet v neki »pat poziciji«. Privatni lastniki, ki so kupili to zemljo z namenom gradnje, sedaj ne morejo graditi, ker jim Zavod za kulturno dediščino tega ne dovoli. Po drugi strani pa se nočejo ukvarjati z vrtičkarstvom, da bi zemljo oddajali v najem in se ukvarjali z najemniki ter jim pošiljali položnice za najemnino.

Večinski lastnik parcel je podjetje Talum, ki pa prav tako občini teh parcel ne more podariti, ker so kategorizirane kot gradbene parcele in njihov nadzorni odbor oz. lastniki ne bi odobrili brezplačnega prenosa na občino. Občina pa tudi ne more nameniti sredstev za odkup teh zemljišč, ker se prodajajo kot gradbena zemljišča.

4 RAZPRAVA

Glede na dobljene rezultate anketnega vprašalnika in odgovorov intervjuja lahko rečemo, da naša raziskava potrjuje zastavljene hipoteze. Izbrali smo dve raziskovalni metodi in obe skupaj sta v soodvisnosti pripeljali do končnih rezultatov. To pomeni, da smo na podlagi anketnih odgovorov vrtičkarjev pripravili kratko analizo rezultatov anketnega vprašalnika in na podlagi le-te nato oblikovali vprašanja za intervju. Odgovori intervjuja so bili ključnega pomena za potrditev naših zastavljenih hipotez in hkrati dobrodošli vir informacij vsem vrtičkarjem v Kidričevem. Zato si želimo, da bi se z vsebino naše raziskovalne naloge seznanilo čim več ljudi. Predvsem vrtičkarji Kidričevega bodo v njej našli veliko zanje pomembnih informacij.

5 ZAKLJUČEK

Šele zadnjih nekaj let se v naši državi malce več razpravlja o lokalno pridelani hrani. Pred tem pa so nas veliki trgovski centri in reklame na javnih televizorjih prepričevale, da je najbolje uživati zelenjavo in sadje, ki ju kupujemo v velikih trgovskih centrih in sta na prvi pogled sicer neoporečna in lepega videza. Predvsem mladi se niso zavedali, da takšna hrana vsebuje veliko količino pesticidov in raznih dodatkov, s katerimi dobavitelji ohranjajo svež in lep videz zelenjave in sadja.

Kidričevo je mlado naselje, kamor so se preselile družine iz okoliških vasi in tudi krajev bivše Jugoslavije. Ljudje so od doma prinesli navezanost na zemljo in navade, da človek čim več hrane pridelava v lastnem bivalnem okolju. To je bilo zelo dobrodošlo, saj v trgovinah zelenjave ni bilo vedno na razpolago.

Začetki vrtičkarstva v našem kraju segajo v čas, ko je začelo nastajati naselje Kidričevo. Podatkov o tem je malo, le iz zapisov sej iz Zgodovinskega arhiva Ptuj ter pričanj nekaterih lastnikov vrtov lahko to hipotezo potrdimo.

Z našo anketo med vrtičkarji smo ugotovili, da med prebivalci naselja še vedno obstaja zanimanje za vrtičkarstvo. Res je, da je nekaj vrtov že opuščeni, vendar zanje še vedno obstaja povpraševanje. Zelo smo veseli, da se z vrtičkarstvom ukvarjajo mlade družine, ki na ta način vključujejo tudi mlajše, predvsem svoje otroke. Kidričevo obstaja od prvih povojnih let in lahko rečemo, da smo v zadnjih dveh desetletjih priča zamenjavi generacij. To pomeni, da prvi prebivalci Kidričevega počasi odhajajo in jih zamenjujejo novi naseljenci, vrtovi pa še kar ostajajo.

Tako je naša hipoteza, da interes za vrtičkarstvo ostaja, potrjena. Ne samo v Kidričevem, tudi v drugih občinah v Sloveniji se trudijo v skrbi za osveščanje prebivalstva o pomenu samooskrbe z obdelavo lastnega vrta. Iz različnih člankov smo izvedeli, da različne občine ponujajo vrtove z razlogi, kot so:

večji pomen zdrave, doma pridelane hrane, vse večje zanimanje za vrtičkanje, spodbujanje dejavnosti na vrtu ... To potrjuje našo hipotezo, da je vrtičkanje med ljudmi še vedno priljubljeno.

Zelenjava, pridelana na lastnem vrtu, je bolj zdrava, saj ljudje pri obdelovanju svojih vrtov skrbijo tudi za okolju prijazno vrtnarjenje. Naši anketiranci so povedali, da le redko posežejo po umetnih škropivih, proti boleznim in škodljivcem na vrtninah se borijo z naravnimi škropivi. Tako vrtnarjenje je okolju prijazno; in znanje, ki ga prenašajo na svoje otroke, je neprecenljivo v skrbi za naš planet. Pomembno je naučiti ljudi pridelati hrano na okolju in človeku prijazen in zdrav način in nuditi znanje za življenje. Zadovoljni smo, kako se večina naših anketirancev zaveda, da so kakovostne in zdrave le tiste rastline, ki so zrasle brez pretiranega gnojenja, škropljenja. Pomembno se jim tudi zdi, da za vsakodnevne prehrabne potrebe nabirajo sveže nabrano zelenjavo. Usoda vrtičkarstva v Kidričevem pa je tesno povezana s prostorskimi načrti občine Kidričevo. V zadnjem času gre velika zahvala tudi medijem, ki z različnimi televizijskimi in radijskimi oddajami ozaveščajo ljudi v skrbi za lastno zdravje in okolju prijazno vrtnarjenje. Naša hipoteza, da vrtičkarji obdelujejo vrtove okolju prijazno, je potrjena.

Skozi raziskovalno nalogo smo z raziskovalnimi metodami potrdili tudi hipotezo, da veliko vrtičkarjev danes ne ve, na kateri zemlji imajo svoj vrt. S pomočjo intervjuja z gospodom Damjanom Napastom, direktorjem občinske uprave, pa smo ugotovili, da se v občini Kidričevo ukvarjajo z velikimi težavami glede lastništva zemljišč in samo upamo lahko, da se bo našla rešitev za lastništvo zemljišča vrtov. V intervjuju je prav tako jasno nakazano, da na občini obstaja interes za ohranjanje vrtov in iskanje ustreznih lokacij, razmišlja pa se tudi o sami ureditvi vrtov po vzoru dobrih praks nekaterih slovenskih občin, kar potrjuje zastavljeno hipotezo. Tudi iz zapisnika druge redne seje Krajevnega odbora Kidričevo v letu 2011 je razvidno, da se v kraju iščejo rešitve v zvezi z ureditvijo vrtov. Seveda vsi občani niso navdušeni nad vrtovi. Nekateri so mnenja, da vrtovi kazijo podobo naselja in jih je potrebno spremeniti v zelenice. Krajevni odbor je že tega leta sprejel sklep, v katerem je predlagal, da se vrtovi združijo na eno lokacijo pri železniški postaji. O tej lokaciji kot alternativni pri ohranjanju vrtov je v intervjuju govoril tudi g. Damjan Napast in pozdravil idejo o združevanju vrtičkarjev v društvo, saj bi tako na občini dobili neposrednega sogovornika in bi skupaj lažje reševali sprotna vprašanja ter iskali skupne rešitve za ohranjanje te, lahko rečemo že nekako zgodovinske, dejavnosti v Kidričevem.

Prav tako kot predstavniki občine si tudi vrtičkarji želijo, da bi se lahko na nivoju lokalne skupnosti srečevali, izmenjevali izkušnje, semena, poglobljali svoje znanje o delu na vrtu, vzgoji sadik, pripravi naravnih škropiv kakor tudi pripravi ozimnice. Upamo, da se bo v Kidričevem v kratkem ustanovilo društvo, ki bo združevalo vse zainteresirane člane in na ta način spodbudilo še več mladih družin za obdelovanje vrtov in ohranjanje življenjsko pomembnih veščin in znanj.

Med nastajanjem raziskovalne naloge smo razmišljali tudi o možnostih novih raziskovanj s tematiko vrtičkarstva. Pri iskanju informacij smo naleteli na zanimivo diplomsko delo, ki podrobno raziskuje samooskrbo z lastnim vrtom. V diplomski nalogi je bilo zanimivo tudi podatek, da so predstavljeni natančni izračuni o tem, ali je obdelava lastnega vrta poleg okolju prijaznega vrtnarjenja in skrbi za lastno zdravje upravičena tudi s finančnega vidika. (Šorli, 2016)

Sami pa smo razmišljali še o možnostih novih raziskovanj s tematiko vrtičkarstva. Naše mnenje je, da bi bilo zanimivo raziskati in zbrati čim več znanj o pripravi naravnih škropiv ter ozimnice. K temu razmišljanju so nas usmerili odgovori anketirancev, ki so navajali svoja pričakovanja od društva vrtičkarjev. Takšna raziskovalna naloga bi bila dragocen vir znanj in nekakšen vodnik vsem tistim, ki bi se v skrbi za lastno zdravje ter do prijaznosti do okolja podali na pot vrtnarjenja in si uredili svoj vrt.

6 LITERATURA IN VIRI

Topolovec, R. Kraj prišlekov. Ptuj, samozal., 2002

Preskrba v Kidričevem. Aluminij. Glasilo delovnega kolektiva tovarne glinice in aluminija. Marec, 1964, letnik II., številka 3, str. 6

Zupanič, K. Upravno teritorialni, gospodarski in družbeni razvoj na Kidričevskem območju od leta 1945 do nastanka samostojne občine Kidričevo. SI__ZAP/415, KLO STRNIŠČE 1956-1995, str. 10

Talum. Wikipedija, prosta enciklopedija. Dostop: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Talum> (28. 2. 2017)

»Zapisnik«, Zgodovinski arhiv na Ptuj, SI__ZAP/0415 KRAJEVNA SKUPNOST KIDRIČEVO 1974-1977, AS 3, OV 21, 5. 8. 1974

Ščuka, A. Najemite svoj vrtiček. Hobi. Žurnal 24.si, 2. 5. 2013. Dostop: <http://www.zurnal24.si/najemite-svoj-vrticek-clanek-191985> (28. 2. 2017)

Brkič, V. Novi mestni park na Rakovi jelši poleg sprehoda v zelenju ponuja še vrtičke in javni sadovnjak. Dnevnik, 14. julij 2016. Dostop: <https://www.dnevnik.si/10412746744/lokalno/ljubljana/novi-mestni-park-na-rakovi-jelsi-poleg-sprehoda-v-zelenju-ponuja-se-vrticke-in-javni-sadovnjak> (28. 2. 2017)

Natek, K. Suša v letu 1983 v Sloveniji. 6. december 1984. Dostop: http://giam.zrc-sazu.si/sites/default/files/zbornik/GZ_2401_157-211.pdf (28. 2. 2017)

Vrtnarjenje za zdravo življenje – sveža zelenjava in telesna aktivnost. Posadi.si. Dostop: <http://blog.posadi.si/vrtnarjenje-za-zdravo-zivljenje-sveza-zelenjava-in-telesna-aktivnost/> (26. 1. 2017)

Zdrav in svež pridelek z lastnega vrta. Kulinarika.net. Dostop: <https://www.kulinarika.net/zdravje/moj-vrt/677/zdrav-in-svez-pridelek-z-lastnega-vrta/> (26. 1. 2017)

Zakaj vrt. Naredi vrt.si. Dostop: <http://www.naredivrt.si/si/moj-vrt/zakaj-vrt> (26. 1. 2017)

Šorli, J. Ekonomska upravičenost pridelave zelenjave na vrtu za samooskrbo. Maribor, 2016. Dostop: <https://dk.um.si/Dokument.php?id=107037> (26. 1. 2017)

Vrt. Wikipedija, prosta enciklopedija. Dostop: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Vrt> (26. 1. 2017)

Zapisnik z druge redne seje Krajevnega odbora Kidričevo, 18. 4. 2011. Dostop: https://www.google.si/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=0ahUKEwilxc_cq6bQAhXLiRoKHSt6BbgQFggrMAI&url=http%3A%2F%2Fwww.kidricevo.si%2Fwp-content%2Fuploads%2F2012%2F06%2Fwww.kidricevo.si__attachments_article_336_zapisnik%25202.%2520redne%2520seje%2C%2520dne%252018.4.2011.docx&usg=AFQjCNHnHnaLVwpzuDYf6c9O3_WKq7WTJA&bvm=bv.138493631,d.d2s&cad=rja (26. 1. 2017)

7 PRILOGA - ANKETNI VPRAŠALNIK

Pred vami je anketni vprašalnik, s katerim želimo zbrati čim več informacij o vrtičkarstvu v Kidričevem. Vaši odgovori in vrtnarske izkušnje nam bodo v pomoč pri raziskovalni nalogi z naslovom **Vrtičkarstvo v Kidričevem**. Naše delo bo uspešno opravljeno le z vašo pomočjo in zato vas prosimo, da odgovorite na spodnja vprašanja. Za vašo pomoč se iskreno zahvaljujemo.

Starost: _____

Spol: MOŠKI

ŽENSKI

NA VPRAŠANJA ODGOVARJATE TAKO, DA OBKROŽITE ENEGA ALI VEČ ODGOVOROV, SVOJE ODGOVORE PA ZAPIŠITE NA ČRTE.

1) Kako dolgo se že ukvarjate z vrtičkarstvom?

_____

2) Zakaj imate vrt? (možnih je več odgovorov)

a) rad sem aktiven/aktivna
kupljene

c) zelenjava, ki jo pridelam, je bolj zdrava od

b) veseli me delo na vrtu

d) kvalitetno preživljam prosti čas

DRUGO: _____

3) Katero zelenjavo pridelujete? Obkrožite 5 najpogostejših.

ČEBULA

PARADIŽNIK

FIŽOL

KUMARE

OHROVT

SOLATA

KROMPIR

PAPRIKA

ČESEN

CVETAČA

PETERŠILJ

ZELJE

ŠPINAČA

GRAH

KORENČEK

DRUGO: _____

4) Čigava last je zemlja, na kateri je vaš vrt?

a) moja last

c) v najemu

b) občinska last

d) ne vem

5) Kdo vse v vaši družini se ukvarja z vrtičkarstvom? (prosimo, zapišite odgovor)

_____

6) Kako pogosto pobirate zelenjavo z vrta?

a) sproti, tik pred uporabo

c) vsak drugi dan

b) vsak dan zjutraj

d) vsak teden

DRUGO: _____

7) Kdo vas je poučil o vrtičkarstvu?

- a) stari starši   c) sem samouk
b) starši

DRUGO: _____

8) Menite, da je vrtičkarstvo bolj, manj ali enako priljubljeno kot nekoč?

- a) bolj   b) manj   c) enako

9) Kakšno je vaše mnenje o kupljeni zelenjavi v trgovini?

- a) menim, da je kupljena zelenjava v trgovini manj zdrava kot zelenjava z vrta
b) zelenjava z vrta in iz trgovin sta enako kvalitetni
c) zelenjava iz trgovin je ustrezno pregledana in zdrava

DRUGO: _____

10) Kako pogosto na vrtu uporabljate gnojila in škropiva?

- a) vedno   b) redko   c) nikoli

11) Kakšna gnojila in škropiva uporabljate?

- a) naravna
b) umetna

DRUGO: _____

12) Če bi v Kidričevem obstajalo društvo vrtičkarjev, ali bi se mu pridružili?

- a) DA   b) NE   c) NE VEM

ČE STE PRI 12. VPRAŠANJU OBKROŽILI DA, ODGOVORITE ŠE NA ZADNJE VPRAŠANJE.

13) Kaj bi pričakovali od društva vrtičkarjev v Kidričevem?

_____
_____
_____

Mentorici: Marjetka Sušec, Ankica Pikula in učenci - raziskovalci